1e Jaargang. 1894. N°. 19.

TAXANDRIA,

Tijdschrift voor Noordbrabantsche Geschiedenis en Volkskunde.

onder redactie van

W. J. F. JUTEN TE BERGEN-OP-ZOOM.

Prijs per jaargang . . . . . *f* 3,—.
Franco per post . . . . . *f* 3,25.
„ „ „ voor het Buitenland *fr.* 7,50.

Uitgever: JAN A. G. JUTEN te Bergen-op-Zoom.

Verschijnt den 1en en 15en van elke maand.

VOLKSVERMAKEN.

I.

HET ZINGEN OP OUDEJAARSDAG.

Slot.

Soms zingt men een ander godsdienstig lied:

Zoete Naam Jesus uitverkoren
In welken stal zijt gij geboren?
In den stal van Bethlehem.
Den achtsten dag is het kindje besneden
Het bloed kwam uit zijn teentjes geleden.
Ziet toch wat de liefde doet.
Alle noten beginnen te kraken
Ze zullen zoo deerlijk bitter smaken
Binnen drie en dertig jaar
Ik wensch u een zalig Nieuwe jaar

of het volgende:

Met dezen nieuwe jare
Zullen wij vroolijk zijn.
Er is geboren een kindje klein.
Wie zal dat kindje houden?
De moeder van Sint Job
Zijn handjes waren gebonden

Zijn voetjes waren ontdaan.
Er ligt een weg naar Rome,
Die is zoo schoon bebreid
Van leliën en rozen
Van God gebenedijd.

Verder worden er nog gezongen:

Nieuwe jarke overal
Koeien en paarden staan op stal
Vette varkens liggen op 't kot
Vrouwke geef me wat in mijn spaarpot.

Ik heb een roosje, ik heb 't gevonden,
Ik zal het planten op 't hart van mij.
Ik zal de blaadjes laten rijzen
Op een bergje niet ver van mij
In 't openbaar, in 't openbaar
Ik dacht dat het een roosje waar
Maar 't was een zalig Nieuwe jaar.

Nieuwe jarke
Ik staan te buiten,
Ik heb een kofferke,
Dat wil niet sluiten;
Ik heb een meske,
Dat wil niet snijen;
Ik heb een paardje,
Dat wil niet rijen;
Ik heb een touwke,
Dat wil niet knoopen;
Geef me (n) een Nieuwjarke
Dan gaan ik loopen.

Ook heb ik de volgende nog opgeteekend. Waar in Noord-Brabant die gezongen worden, zou ik den lezer niet juist kunnen mededeelen, evenwel op verschillende plaatsen, soms met eenige wijziging.

Nieuwe jarke zoete,
Het varken heeft vier voete(n),
Vier voeten en eenen staart,
Ik ben toch wel een stuk
Van een boerenkrentemik waard.

Nieuwe jarke zoete,
Het varken heeft vier voete(n),
Vier voeten en eene rug
Ik ben van . . . . . [1]) vlug [2]).

Ik sta hier in de kou
Te schudden en te beven;
Mijn hart dat breekt van rouw,
Och vrouw, wil toch wat geven!
Bier of brandewijn,
Maar geld zal beter zijn;
Al met die Heilige dagen
Dan wordt mijn beurs zoo klein.
Ik zie het al aan de zon,
Ik zie het al aan de maan:
Het oude jaar is verschenen,
Het nieuwe jaar komt weer aan.

Nieuwe jarte lente,
Bak eene koek met krente(n),
Een potje bier,
Een worst of vier,
Een vuurke voor mijn scheenen,
Als ik men eigen gewarmd heb
Loop ik gauwkes henen.

Sinte, sinte Veste
Die het meest geeft is de beste

[1]) Men noemt hier zijn vaders naam.
[2]) Kroost?

't Is de leste dag van 't jaar
'k Wensch oe een zalig Nieuwe jaar.

Hans, Hans, Nieuwe jaar;
Twee koeken zijn een paar,
Zijn ze niet wel gebakken,
Geef me een murwen appel;
Krik, krak, nootje,
Als moeder wafels bakt
Loopt de boter in 't gootje.

Nieuwe jarke, 't ouwe land
De kat die heeft haar g.. verbrand
Achter aan 't portje
Vrouwke geef me een ortje
Is het geen ortje of eene duit
Gooit 't dan maar langs 't venster uit.

Hiermede ben ik aan 't einde mijner aanteekeningen; een volgende keer hoop ik enkele liedjes of versjes mede te deelen, die bij andere gelegenheden gezongen of opgezegd worden.

B.-O.-Z. A. J. C. ROOVERS.

VAN WEEL.

(*Vervolg.*)

II.

V. Marinus v. W., gedoopt 14 Juli 1665, p. en m. Antonius Adriaansen en Elisabeth Lenders.

Hij huwde 1 Februari 1693 Margaretha Nelst. Deze was uit een oude en aanzienlijke familie gesproten; haar oudoom, Joris Nelst, was openbaar notaris te en in 1633 secretaris van Roosendaal. Zij was 11 December 1662 geboren en waarschijnlijk dochter van Hugo bij Helena Betincx.

Zij overleed, en hij hertrouwde daarop te Gastel 4 Juli

1702 met Catharina Coopmans; ten derden male is hij in 1703 gehuwd (laatste proclamatie te Roosendaal 9 Februari) met Cornelia van der Beeck, te Wouw gedoopt en dochter van Hubertus v. d. B.

Zij hertrouwt 15 Augustus 1728 Christianus van Ursel, die 24 October 1683 gedoopt was als zoon van Dominicus bij Cornelia Verdonck.

Marinus had de volgende kinderen, allen uit het 3e huwelijk:

1°. Maria van W., 30 Juli 1704 gedoopt; peter Cornelis Antonisz. v. W.

2°. Maria Elisabeth v. W. gedoopt 12 Juni 1705; peter Cornelis v. W.

3°. Michael Antonius v. W., gedoopt 30 December 1706, peter Antonius v. W. Hij werd schepen van Roosendaal, huwde voor schepenen aldaar 28 April 1737 Cornelia van Baerle[1]). Zij was een dochter van van Jacobus bij Adriana Betinghs en werd 23 October 1712 gedoopt.

4°. Joannes v. W., *volgt onder VI.*

5°. Cornelis v. W., *volgt onder VIbis.*

Uit dezen echt werden gedoopt:

A. Cornelia v. W., 8 April 1739.

B. Cornelia v. W., 7 November 1740. Juffrouw Cornelia v. W. werd 15 Juli 1807 begraven.

---

[1]) Deze van Baerles waren allerwaarschijnlijkst van de oude Bredasche familie, die nevenstaand wapen voert; van sommige van Baerles uit Roosendaal kan de verwantschap met dit geslacht worden bewezen; van deze is mij dit nog niet gelukt. Susanna van Baerle, echtgenoote van den beroemden Constantijn Huygens was eveneens uit deze familie. Het wapen is geteekend volgens de afbeelding van V. v. Oyen, Stam en Wapenboek; de van Baerle's zegelden echter met 3 drielingsbalken in stede van balken (zie het belangrijk opstel van Mr. van den Brandeler in „De Nederl. Heraut" IV, pag. 149).

C. Adriana v. W., 25 Januari 1743; zij is 24 September 1784 begraven.

D. Marinus v. W., 4 April 1745; hij was in 1794 schepen van Roosendaal en werd 7 October 1803 begraven.

E. Jacoba v. W., 16 Juni 1747.

F. Jacoba v. W., 15 October 1750 en 3 September 1817 ongehuwd in hare geboorteplaats overleden.

VI. Joannes v. W., gedoopt 6 Februari 1709, huwde 30 September 1736 Isabella (bij haar doop Elisabeth) Nieuwenboer. Deze was 6 December 1714 gedoopt als dochter van Adriaan, schepen van Roosendaal bij Maria Verdonck. Zij werd 13 December 1774 begraven. Hij 15 Januari 1788. Hunne kinderen:

1°. Marinus v. W., gedoopt 16 October 1737.

2°. Adrianus v. W., gedoopt 27 November 1739.

3°. Cornelis v. W., *volgt onder VII.*

4. Johannes Franciscus v. W., gedoopt 2 Augustus 1746; hij of zijn broeder Marinus werd 1 April 1761 begraven (*de zoon van Jan M. van Weel*).

5°. Cornelia v. W., gedoopt 2 October 1749.

VII. Cornelis v. W., gedoopt 11 Januari 1743, huwde Paulina Petronella Knipscheer en overleed 22 Augustus 1825.

Uit dit huwelijk:

1°. Joannes Baptista v. W., gedoopt 11 Februari 1797.

2°. Dymphna Elisabeth v. W., gedoopt 15 Mei 1799.

3°. Godefridus Marinus v. W. *volgt onder VIII.*

VIII. Godefridus Marinus v. W., gedoopt 23 November 1801, werd lid van den gemeenteraad van Roosendaal en overleed 8 Februari 1869.

Hij was gehuwd met Isabella Carolina Cels, geboren te Antwerpen en dochter van Petrus Josephus

bij Clasina Jacoba Laats [1]). Zij is 25 Februari 1855 te Roosendaal overleden, 53 jaar oud. Hunne kinderen:

1°. Amelia Paulina Isabella v. W., geboren 5 December 1827.

2°. Felix Cornelis Petrus v. W., geboren 31 October 1829 en 12 Maart 1832 overleden.

3°. Alphonsus Joannes Franciscus v. W., geboren 3 Juni 1831 en 19 Maart 1832 overleden.

4°. Octavia Clasina Jacqueline v. W., 28 jaar oud, overleden 25 Februari 1862.

5°. Virginia v. W., geboren 1835.

6°. Adolphus Joannes Godefridus v. W., overleed 20 jaar oud, te Roosendaal 8 Maart 1858.

7°. Maria v. W., geboren 15 October 1839, huwde ..... Emilius P... A... van Loon, wethouder te Roosendaal. Hij was aldaar 23 Februari 1841 geboren en zoon van Petrus C..... v. L. bij Joanna C..... Eeman [2]).

8°. Prosper Maria Jacobus v. W. *volgt onder IX.*

9°. Victor Joannes Maria v. W.; geboren 5 April 1845.

IX. Prosper Maria Jacobus v. W., geboren 1842, particulier woont te Roosendaal; hij huwde te Breda met Maria Cornelia Joanna Ingen Housz. Uit dit huwelijk:

1°. Maria Coleta Ludovica v. W., geboren 16 October 1875.

2°. Isabella Ferdinanda Maria v. W., geboren 28 April 1877.

3°. Louis Emile Marie v. W., geboren 22 Juli 1878.

---

[1]) Denkelijk gesproten uit een oude, deftige familie, eertijds te Oudenbosch, Gastel en Roozendaal gevestigd.

[2]) Zie de uitvoerige genealogie dezer familie van Loon in Alg. Ned. Fam. jg. III en IV (pag. 13), alsook in het „Stam en Wapenb." van V. v. Oyen.

4°. Joannes Josephus Maria v. W., geboren 18 September 1879.

5°. Anna Maria Bonaventura v. W., geboren 22 April 1881.

VIbis. Cornelis v. W. (zie bladz. 221), gedoopt 12 Juli 1714, werd 4 October 1756 begraven. Hij huwde eerst Adriana Betinghs, gedoopt 25 Maart 1720 en dochter van Cornelis bij Adriana Nellen; deze echt bleef kinderloos; ten tweeden male 1745 voor schepenen van Roosendaal Christina Cuypers[1]), dochter van Gerardus bij Adriana Vosbergh en 8 Maart 1719 gedoopt.

Zij werd 19 Januari 1799 begraven.

Hunne kinderen:

1°. Marinus v. W., *volgt onder VII.*

2°. Adriana v. W., gedoopt 1 Augustus 1751, en huwde Adrianus Franciscus Nieuwenboer en overleed 5 Februari 1818. Hij was 25 November 1738 gedoopt en zoon van Adrianus bij Maria Verdonck; den 12 Maart 1803 is hij begraven. Hij was schepen te Roosendaal en sedert 16 Januari 1777 weduwnaar van Adriana de Ram, met wie hij 26 Juli 1767 te Roosendaal gehuwd was. Deze was 11 October 1727 aldaar geboren en dochter van Adrianus, schepen van Nieuw-Gastel bij Adriana Pijpers.

3°. Cornelis v. W., 8 Februari 1755 gedoopt.

(Slot volgt.) W. J. F. JUTEN.

---

[1]) De Mechelsche familie Cuypers, later in den gravenstand verheven, was ook uit Roosendaal afkomstig en eveneens aan de Vosberghen verwant. Tot heden heb ik deze familiën niet aan elkaar kunnen verbinden, evenmin als de nog levende Cuypersen, die van Etten en Hoeven oorspronkelijk zijn, en de overlevering hebben tot hetzelfde geslacht, dat eenige beroemde juristen opleverde, te behooren.

EEN FEEST VAN HOOGBEJAARDEN TE OIRSCHOT IN 1807 [1]).

Lodewijk Jan Baptist Baron Sweerts de Landas, heer van Oirschot [2]), Vrijdag 4 Sept. 1807 tachtig jaar oud wordende, vierde zijn verjaardag op eene wijze, welke navolging verdient.

Hij deed Zondag 6 Sept. d. a. v. bij Somers in de herberg „de Zwaan" te Oirschot een maaltijd gereed maken, waartoe hij al de ingezetenen dier gemeente van zijn leeftijd en daarboven, zonder onderscheid van stand of rang, uitnoodigde.

Van de 46 personen, tachtig jaar en meer oud, binnen de gemeente gevestigd, maakten 37 van de invitatie gebruik, zijnde 23 mans- en 14 vrouwspersonen, terwijl de overigen door verschillende oorzaken belet waren te komen.

Hoewel de heer Sweerts al die ouden van dagen voertuigen liet aanbieden, maakten slechts negen daarvan gebruik, en verkozen te voet te komen; onder hen waren er zelfs, die 1½ uur en verder afwoonden.

De gastheer had zich geplaatst aan het hoofd der tafel, waar over de honderd schotels met spijzen, in vijf opdisschingen werden rondgediend, hebbende aan de eene zijde eenen grijsaard van 92 en aan de andere eenen van 91 jaar, welke hij zelf bediende, terwijl de overigen door eenige juffrouwen met veel toegenegenheid verzorgd werden.

Boven de tafel hing in 't midden eene groene kroon met gouden versiersels, en aan ieder einde eene van verwelkte eikenbladeren met zilver versierd, moetende de eene den genoodigden herinneren, wat zij geweest zijn, en de twee laatsten, wat zij zijn.

De knikkende hoofden en bevende handen der meest-

---

[1]) Uit aanteekeningen van dien tijd.

[2]) Zoon van baron Jacob Dirk, schepen en raad van 's Hertogenbosch, en vrouwe Geertruida Dorothea Wilhelmina Bartolotti van den Heuvel tot Beichlingen.

bejaarden maakten met de liefdevolle zorg hun gewijd, een diepen indruk op de vele toeschouwers.

Onder den maaltijd, opgeluisterd door muziek, bracht de heer Sweerts een heildronk uit op de hooge jaren zijner gasten, die daarvoor, onder het drinken van een glas zoeten wijn, bedankten, tevens hem met zijn verjaardag, onder een herhaald gejuich en geroep van „*Lang zal onze goede heer leven*" en van „*Hoezee*", geluk wenschende.

Na den maaltijd maakten 10 vrouwen gebruik van 't aanwezig zijn der muziek en dansten met den gastheer op eene vroolijke wijze den ouden aldaar geliefden dans „*het Voetje*", terwijl de mannen in verschillende partijen een „*Klaverjasje*" speelden.

De echtgenoote van den heer Sweerts, vrouwe Sara van Barneveld, mocht bij de pret toekijken, maar nóch aan den maaltijd, nóch aan den dans deelnemen, wijl zij nog geen 80 jaar oud was.

Toen het feest was geëindigd, bedankte de oud-schoolmeester Dirk Jan Aerts uit naam van allen den gastheer met het volgende door hem opgesteld en met gouden letters op een blauw vel papier geschreven rijm.

„Edele Heer!
Wij hoogbejaarden menschen,
Wij wenschen
UEedele Heer en UEedels Vrouwe,
Dat God U beiden veel jaren nog in het leven mag houwen.
Moog dees wensch van Dirk Jan Aerts, oud 89 jaar,
Bij Onze Lieve Heer geve, dat hij UEdelen spaar
Van ziekten, gebreken en alle andere kwalen,
Middeltjes van den Dood om ons gauw te halen.
Wij zijn UEedele Heer zeer dankbaar voor dezen pleizierigen dag,
Welke geen van ons allen ooit vergeet, zoolang hij nog leven mag.

Daarmede Edele Heer en Edele Vrouwe is alles gezegd
wat ik wilde vertellen,
En eindig met eene diepe reverentie, uit naam der vrouwkes en ons ouwe gesellen."

Getroffen door den wensch van den krassen grijsaard, verzocht de heer Sweerts om het vel papier te mogen hebben en vereerde Aerts, op zijn hoogen leeftijd nog een geduchte smoker, behalve 25 gulden en 5 pond tabak, nog eene fraaie pijp met zilver beslag, die hij den volgenden dag uit eene ontboden verzameling bij den heer Sweerts mocht komen uitzoeken.

Om 6 uur scheidde het gezelschap en, niettegenstaande er zeer smakelijk en veel gegeten, en nog al aardig wat gedronken was, bleek bij onderzoek den volgenden dag, dat alle feestgenooten zich zeer welvarend en eenigen zich „bizonder lekker" gevoelden.

Bij hoofdelijke omvraag verzekerden allen nimmer ziek te zijn geweest. Ook was er niet een verminkte onder; wel eenigen door ouderdom en arbeid gebogen. Ook waren allen nog in 't bezit hunner zintuigen, behalve twee, die wat doof waren en één, die een bril gebruikte.

Een treffend gezicht leverden de grijze en kale hoofden der feestgenooten, waarvan slechts vier eene pruik droegen.

Hoewel er vele minvermogenden en armen onder waren, had elk zijn best gedaan om zoo net mogelijk voor den dag te komen, en het verdient vermelding, dat een 85-jarig grijsaard een blauw lakenschen rok droeg, waarmee hij voor zestig jaar in 't huwelijksbootje was gestapt, en welke hij het voornemen had tegen het volgende Paaschfeest, als hij dan nog leefde, te laten keeren.

De levensjaren der feestgenooten bijeen geteld gaven het eerbiedwaardig getal van 3041 jaren.

ROTTERDAM. CH. C. V. VERREYT.

OORKONDEN BETREFFENDE MIERLO.

VIII.

1402. October 3. Uitgifte door die van Mierlo aan Zeger, natuurlijke zoon van heer Willem van Baarle, van een beemd te Varenschot.

ont sy allen luden, die desen brieff sullen sien ocht hooren lesen, dat wy... (enz., gelijkluidende aan de voorafgaande oorkonde)... *erffelycken vuyt hebben gegeven ende wittelycken vercocht Zegeren, natuerlycken soon heer Willems van Baerle was, twee buenre beemde, gelegen tot eenre stede, geheeten Varenschot, in der prochien van Mierle liggende, met den echtersten eynde neven die Helmontse beemden ende metten anderen eynde weder aen onse gemeyntte voorschreven ende streckende metter eenre syden neven erffenis heer Jans Mersmans ende met der andere syden neven erffenis Hendrick Dicbiers van Mierle, dat hy oock vercreghen heeft van der gemeyntte voorschreven, van welcke twee buenre voorschreven hy erffelycken ende sijn erffgenaemen nae hem gelden sullen ende schuldich sijn te gelden yegelijck sjaers der kercke van Mierle twee aude grooten, altoos te betaelen in onser vrouwendach assumptio. Ende hebben gelooft ende gelooven voor ons ende onsen erffgenaemen ende nacomelingen Zegheren van Vaerle ende syne naecomelingen dese voorschreven twee buenre, hem daer gelevert met der maten, eeuwelycken te weren als men erffve schuldich is te weren van alle voorcommeren, vuytgeseth twee oude grooten tsjaers der kercken voorschreven....* (enz., gelijkluidend aan de hier voorafgaande oorkonde). *Gegeven int jaer ons Heeren dusent vier hondert ende twee des ander daeghs na Sinte Remeysdach.*

Dat dese Copia, naer voorgaende collatie metten origineelen perckementen brieve met drye uythangende zegelen in groenen wassche, is bevonden de verbo ad verbum 't accordeeren. Quod attestor (geteekend) *R. Tempelaers secr.*

Los papier in register A voornoemd.

Medegedeeld door AUG. SASSEN.